

(ร่าง) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(๒๒) ประเด็น การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

เอกสารประกอบการประชุม ห้ามใช้อ้างอิง

ฉบับ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร	๑
ส่วนที่ ๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	๒
๒.๑ บทนำ	๒
๒.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ	๒
๒.๑.๒ ประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	๒
๒.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	๔
ส่วนที่ ๓ แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	๕
๓.๑ แผนย่อยการพัฒนากฎหมาย	๕
๓.๑.๑ แนวทางพัฒนา	๕
๓.๑.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด	๖
๓.๑.๓ แผนงาน/โครงการสำคัญ	๙
๓.๑.๔ ตารางสรุปแผนงาน/โครงการสำคัญ	๑๐
๓.๒ แผนย่อยการพัฒนากระบวนการยุติธรรม	๑๑
๓.๒.๑ แนวทางพัฒนา	๑๑
๓.๒.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด	๑๒
๓.๒.๓ แผนงาน/โครงการสำคัญ	๑๔
๓.๒.๔ ตารางสรุปแผนงาน/โครงการสำคัญ	๑๖

ส่วนที่ ๑

บทสรุปผู้บริหาร

ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้กฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยเป็นกลไกสำคัญเพื่อตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้วยการมุ่งเน้นให้กฎหมายมีความเป็นพลวัตที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปและเป็นไปตามความต้องการของประชาชน โดยมีกระบวนการยุติธรรมที่เคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นมืออาชีพ มีความเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมเทียบเท่าระดับสากล ตามหลักนิติธรรม โปร่งใส ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเสมอภาค หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความร่วมมือที่ดี บูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน

ด้วยเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงเห็นว่าการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เอื้อต่อบริบทการพัฒนาประเทศ การผลักดันส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการบูรณาการเชื่อมโยงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้สามารถประสานการอำนวยความสะดวกยุติธรรมร่วมกัน ก่อเกิดกันให้เกิดเอกภาพในระบบ จะทำให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาค เป็นธรรม ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นยอมรับและปฏิบัติตามกติกาส่งผลให้เป้าหมายการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติในทุกด้านบรรลุความสำเร็จในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีแผนย่อยสำคัญ ๒ แผนย่อย ได้แก่ (๑) แผนย่อยการพัฒนากฎหมาย และ (๒) แผนย่อยการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญที่มุ่งให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือ ให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทัวถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทัวถึง รวมทั้งช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ส่วนที่ ๒

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๒.๑ บทนำ

กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในบริบทของยุทธศาสตร์ชาติเป็นโครงสร้างพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้สถานการณ์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การเปลี่ยนผ่านของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจากการเป็นแค่เครื่องมือในการปกครองไปสู่การเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศที่มีพลวัต เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปจึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ รวมถึงการมุ่งนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและบริหารจัดการให้กระบวนการยุติธรรมเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย สร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน และสังคมเป็นธรรม ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว กำหนดให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศที่ไม่ใช่เป็นเพียงเครื่องมือในการใช้อำนาจรัฐอีกต่อไป แต่เป็นเครื่องมือของประชาชนทั้งประเทศที่จะใช้สร้างสังคมที่พัฒนาอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และไม่เลือกปฏิบัติ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนา กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง

๒.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

- ๑) สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ
- ๒) กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ
- ๓) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัยและประพฤตินับถือ
- ๔) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

๒.๑.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- ๔.๓ การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
- ๔.๓.๓ การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

๔.๕ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๔.๕.๑ การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และ
แก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก

๔.๑.๒ ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค

๔.๑.๘ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง

๔.๒ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

๔.๒.๔ ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบ
และกลไกการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๔.๗ กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น

๔.๗.๑ ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เหมาะสม

๔.๗.๒ มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น

๔.๗.๓ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๘ กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๔.๘.๑ บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลัก
ประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม

๔.๘.๒ ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของ
การค้นหาความจริง

๔.๘.๓ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครองมีเป้าหมายและ
ยุทธศาสตร์ร่วมกัน

๔.๘.๔ ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในกระบวนการยุติธรรม

๔.๘.๕ พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา

๒.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				หมายเหตุ
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐	
<p>๑. กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม</p> <p>๒. การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรมทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ</p>	<p>๑. ดัชนีนิติธรรม (Rule of Law) ของ World Justice Project</p>	<p>WJP ใน ๔ ปัจจัย ใน ๔ ปัจจัย</p> <p>๑. การจำกัดอำนาจรัฐ</p> <p>๒. รัฐบาลโปร่งใส</p> <p>๓. สิทธิขั้นพื้นฐาน</p> <p>๔. ความเป็นระเบียบและความมั่นคง</p> <p>ไม่ต่ำกว่า ๐.๖๕</p>	<p>คะแนนในทุกปัจจัย</p> <p>ไม่ต่ำกว่า ๐.๖๕</p>	<p>คะแนนในทุกปัจจัย</p> <p>ไม่ต่ำกว่า ๐.๗๕</p>	<p>คะแนนทุกปัจจัย</p> <p>ไม่ต่ำกว่า ๐.๘๗ และอยู่ใน ๑๐ อันดับแรกของโลก</p>	

ส่วนที่ ๓

แผนย่อยของแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติภายใต้ประเด็น การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๓.๑ แผนย่อยการพัฒนากฎหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องมือจัดระบบความสัมพันธ์และจัดระเบียบในสังคม ดังนั้นเมื่อบริบททางสังคมเปลี่ยนแปลง กฎหมายจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมด้วย ปัจจุบันถือได้ว่าการทำให้กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ จะช่วยเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อภารกิจภาครัฐ การลงทุนและดำเนินธุรกิจภาคเอกชนเป็นไปโดยสะดวก เกิดความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประเทศในระยะยาวให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมด้วย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อมุ่งใช้กฎหมายให้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๓.๑.๑ แนวทางการพัฒนา

- ๑) การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ ทบทวนความจำเป็นและความเหมาะสมของกฎหมายที่มีอยู่ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้กฎหมายช่วยสร้างสรรคความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม และมีเนื้อหาที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการกำหนดวงรอบในการทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด
- ๒) การตรากฎหมาย ต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ
- ๓) การพัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม และก่อให้เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ป้องกันการกระทำผิดและจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว
- ๔) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกระบวนการทางกฎหมายโดยเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ และมีเนื้อหาเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๓.๑.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				หมายเหตุ
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐	
๑.กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชน อยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง	ร้อยละของกฎหมายที่ได้รับการทบทวนแก้ไข ปรับปรุง และ/หรือ ยกเลิก ให้มีเนื้อหาที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ	ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมายทั้งหมด	ร้อยละ ๑๐๐ ของกฎหมายทั้งหมด	ร้อยละ ๑๐๐ (กรณีมีกฎหมายบัญญัติใหม่)	ร้อยละ ๑๐๐ (กรณีมีกฎหมายบัญญัติใหม่)	
	ร้อยละจำนวนคดี/เรื่อง ร้องเรียนที่เกี่ยวกับการไม่รับความเป็นธรรมจากกฎหมาย	-	-	ลดลงร้อยละ ๕๐	ลดลงร้อยละ ๗๕	คดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองผู้บริโภค การจ้างแรงงานที่ไม่เป็นธรรม และการผูกขาดทางการค้า

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				หมายเหตุ
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐	
๒. การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทัวถึงไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม	สัดส่วนการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย ต่อจำนวนกฎหมาย	ร้อยละ ๕๐ ของกฎหมาย	ร้อยละ ๑๐๐ ของกฎหมาย	ร้อยละ ๑๐๐ ของกฎหมาย	ร้อยละ ๑๐๐ ของกฎหมาย	
	ระยะเวลาที่ลดลงในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย	ทุกหน่วยงานของรัฐ บังคับใช้กฎหมายได้ รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๕๐	ทุกหน่วยงานของรัฐ บังคับใช้กฎหมายได้ รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๗๐	ทุกหน่วยงานของรัฐ บังคับใช้กฎหมายได้ รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๘๐	ทุกหน่วยงานของรัฐ บังคับใช้กฎหมายได้ รวดเร็วขึ้น ร้อยละ ๘๕	
	ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมาย	ร้อยละ ๗๕ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย	ร้อยละ ๘๕ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย	ร้อยละ ๙๐ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย	ร้อยละ ๙๗ ของประชาชนเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				หมายเหตุ
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐	
๓. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย	จำนวน/ระดับของมาตรการ/กลไกที่ประชาชนมีส่วนร่วมกันในการทบทวนความจำเป็นเหมาะสมและผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐	

๓.๑.๓ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานสร้างพลวัตให้กฎหมายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๑) สำคัญ การเสริมสร้างระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานของกลไกการประเมินความจำเป็น ผลสัมฤทธิ์ ความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของกฎหมายทุกระดับ รวมทั้งทบทวนและประเมินประสิทธิภาพกลไกการกลั่นกรองและการทำ “แผนนิติบัญญัติ” พร้อมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Management Information System) เพื่อประสิทธิภาพของการประเมินความจำเป็นและเหมาะสมของกฎหมาย ตลอดจนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทบทวน การตรา การแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย

๑.๒) งบประมาณ ๕๐๐ ลบ.

๑.๓) ระยะเวลาดำเนินการ ๖๐ เดือน

๑.๔) หน่วยงานดำเนินงานหลัก สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา กระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบังคับใช้กฎหมายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๑) สำคัญ โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบูรณาการสารสนเทศและการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบังคับใช้กฎหมาย พร้อมทั้งวางระบบติดตามและประเมินประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีประสิทธิภาพ

๒.๒) งบประมาณ ๘๐๐ ลบ.

๒.๓) ระยะเวลาดำเนินการ ๓๖ เดือน

๒.๔) หน่วยงานดำเนินงานหลัก สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย กระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๔ ตารางสรุปแผนงาน/โครงการสำคัญ

แผนงานที่	ชื่อและรายละเอียด	งบประมาณรวม (ล้านบาท)	วงเงินตามระยะเวลาดำเนินการ (ล้านบาท)										หน่วยงาน ดำเนินงานหลัก	
			๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐		
๑	แผนงานสร้างพลวัตให้กฎหมายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน	๕๐๐	๓๐๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	-	-	-	-	-	สำนักงาน คณะกรรมการ ปฏิรูปกฎหมาย
๒	แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบังคับใช้กฎหมายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน	๘๐๐	๕๐๐	๑๕๐	๑๕๐	-	-	-	-	-	-	-	-	สำนักงาน คณะกรรมการ ปฏิรูปกฎหมาย กระทรวงต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง
รวม		๑,๓๐๐	๘๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๕๐	๕๐	-	-	-	-	-	-	

๓.๒ แผนย่อยกระบวนการยุติธรรม

การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติในการบริหารกระบวนการยุติธรรมของประเทศจึงต้องมุ่งสู่การเสริมสร้างสังคมนิติธรรมด้วยกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและเอื้อให้ทุกภาคส่วนได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเสริมสร้างความโปร่งใสและพลวัตของกระบวนการยุติธรรมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้องค์ประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมและการบริหารจัดการหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐโดยรวม เพื่อการจัดการกับกรณีพิพาทได้อย่างเป็นธรรม

โดยในแผนแม่บทการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีจุดเน้นให้กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นมืออาชีพ มีความเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมเทียบเท่าระดับสากล ตามหลักนิติธรรม โปร่งใส ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเสมอภาค หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความร่วมมือที่ดี บูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน

๓.๒.๑ แนวทางการพัฒนา

- ๑) **ปรับวัฒนธรรมองค์กรและทัศนคติเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้เคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย** เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีความโปร่งใส เป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคลในกระบวนการยุติธรรมต้องโปร่งใส เป็นอิสระ และมีการพัฒนาตัวบุคคลอย่างต่อเนื่อง
- ๒) **กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครอง มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน** เพื่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความสะดวกยุติธรรม พัฒนาเป้าหมายและยุทธศาสตร์ระยะกลางและระยะยาวระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรูปแบบกระบวนการยุติธรรมที่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานกันบนพื้นฐานแห่งการไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการสร้างเครื่องมือการประเมินคุณภาพและผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อสังคมร่วมกัน
- ๓) **เสริมสร้างพลวัต ความหลากหลาย บูรณาการด้านกระบวนการยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความเสมอภาคในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส** โดยเฉพาะการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในรูปแบบต่าง ๆ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงความเป็นธรรม การพัฒนารูปแบบของการมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมให้มีความ

หลากหลาย การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้กับประชาชน การพัฒนากลไกคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมและความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เอกชนและชุมชน

- ๔) ส่งเสริมพัฒนาระบบการสืบเสาะและการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเสริมสร้างความโปร่งใสและพลวัตของกระบวนการยุติธรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ในการเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตลอดกระบวนการพิจารณาคดีได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร
- ๕) กำหนดให้การรวบรวมและการพิสูจน์พยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล มีการใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก อำนวยความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส และประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว
- ๖) ยกกระดับมาตรการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการยกระดับความโปร่งใสในการใช้อำนาจกับประชาชนและการแต่งตั้งโยกย้ายบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
- ๗) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา เพื่อลดทอนความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น สร้างความสมดุลระหว่างการบังคับโทษตามคำพิพากษากับการให้โอกาสผู้ต้องโทษกลับคืนสู่สังคม เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการบังคับโทษ และการพัฒนากระบวนการปฏิบัติในชุมชน

๓.๒.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				หมายเหตุ
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐	
๑. การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมี ความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวถึง เป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ	อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวน ขั้นตอน ในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมที่ใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความ โปร่งใส ความสะดวกและรวดเร็ว	ร้อยละ ๗๕ ของ จำนวนขั้นตอนที่ สำคัญ	ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวน ขั้นตอนที่สำคัญ	ร้อยละ ๗๐ ของ จำนวนขั้นตอน ทั้งหมด	ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวน ขั้นตอนทั้งหมด	
	ประเภทและระดับของมาตรการ ที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อความเสมอภาค ในกระบวนการยุติธรรม	ร้อยละ ๑๐๐ (มาตรการเพื่อ คุ้มครองหรือ อำนวยความสะดวก สะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุคน พิการ หรือ ผู้ด้อยโอกาสใน กระบวนการ ยุติธรรม)	ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๐ (มาตรการสำคัญ ที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อจัดการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมใน กระบวนการ ยุติธรรม)	ร้อยละ ๑๐๐ (มาตรการที่ สำคัญ ที่รัฐ กำหนดขึ้นเพื่อ จัดการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมในการ อำนวยความสะดวก ยุติธรรม)	ร้อยละ ๑๐๐ (มาตรการที่รัฐ กำหนดขึ้นเพื่อ ขจัดอุปสรรคหรือ ส่งเสริมให้บุคคล สามารถใช้สิทธิ หรือเสรีภาพใน กระบวนการ ยุติธรรมได้ เช่นเดียวกับ บุคคลอื่น)	

๓.๒.๓ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานเสริมสร้างความโปร่งใสและพลวัตในกระบวนการยุติธรรมด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๑.๑) สาระสำคัญ กระบวนการยุติธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศด้วยการสร้างนิติธรรมในสังคมที่มุ่งสร้างความมั่นคงและมั่นคงอย่างยั่งยืน การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้โปร่งใสและมีพลวัตจึงจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเครื่องมือสำคัญทั้งในการสร้างพลวัตและปรับสมดุลกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ แผนงานนี้มุ่งสร้างพลวัตและปรับสมดุลในทุกมิติและทุกระดับของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งรวมถึงการบริหารงานยุติธรรมและการบริหารหน่วยงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมพลวัตหมายถึงการไม่หยุดนิ่งและติดขัดกับกรอบคิดเดิมๆ ภายใต้บริบทและวัฒนธรรมเชิงอำนาจ เพื่อเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงในระบบการบริหารจัดการองค์กรและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

๑.๑.๑) โครงการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในชั้นสอบสวน

๑) สาระสำคัญ เพื่อส่งเสริมการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ และเสริมสร้างความโปร่งใส รวดเร็วและเป็นธรรมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในชั้นก่อนฟ้อง

๒) งบประมาณ ๕๐๐ ลบ.

๓) ระยะเวลาดำเนินการ ๓๖ เดือน

๔) หน่วยงานดำเนินงานหลัก ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ปปช. สำนักงาน ปปท.

๑.๑.๒) โครงการเสริมสร้างพลวัตและการบูรณาการเชิงรุกในกระบวนการยุติธรรมทุกระบบเพื่อสร้างนวัตกรรมและความหลากหลายในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

๑) สาระสำคัญ เพื่อศึกษาและพัฒนานวัตกรรมกลไกและรูปแบบการบูรณาการเชิงรุกในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม การบริหารจัดการหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในระดับนโยบายและระดับบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรม

๒) งบประมาณ ๑๖๐ ลบ.

๓) ระยะเวลาดำเนินการ ๒๔ เดือน

๔) หน่วยงานดำเนินงานหลัก ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ปปช. สำนักงาน ปปท.

๒) แผนงานส่งเสริมความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม

๒.๑) สำคัญ การพัฒนาประเทศในระยะยาวมุ่งไปสู่การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่ประชาชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การป้องกันและจัดการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเสริมสร้างความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงความยุติธรรมเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในทิศทางดังกล่าว

๒.๑.๑) โครงการพัฒนามาตรการเพื่อป้องกันและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

๑) สำคัญ เพื่อสร้างมาตรการป้องกันและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม มาตรการคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุคนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสในกระบวนการยุติธรรม และมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้สูงอายุและคนพิการเข้ารับบริการจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเสมอภาค

๒) งบประมาณ ๒,๒๕๐ ลบ.

๓) ระยะเวลาดำเนินการ ๒๔ เดือน

๔) หน่วยงานดำเนินงานหลัก ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งรวมทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ปปช. สำนักงาน ปปท.

๓.๒.๔ ตารางสรุปแผนงาน/โครงการสำคัญ

แผนงานที่	ชื่อและรายละเอียด	งบประมาณรวม (ล้านบาท)	วงเงินตามระยะเวลาดำเนินการ (ล้านบาท)										หน่วยงานดำเนินงาน หลัก	
			๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐		
๑	โครงการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกในชั้นสอบสวน	๕๐๐	๓๐๐	๑๐๐	๑๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	ทุกหน่วยงานใน กระบวนการ ยุติธรรม
๒	โครงการส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการเชิงรุกในกระบวนการยุติธรรมทุกระบบเพื่อสร้างนวัตกรรม ความหลากหลาย และพลวัตในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม	๑๖๐	๘๐	๘๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ทุกหน่วยงานใน กระบวนการ ยุติธรรม
๓	โครงการพัฒนามาตรการเพื่อป้องกันและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม	๒,๒๕๐	๔๐๐	๔๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ทุกหน่วยงานใน กระบวนการ ยุติธรรม
	รวม	๒,๙๑๐	๗๘๐	๕๘๐	๑๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-	